

מה אהבתי

הקן לעידוד שניים מקרא ואחד תרגום, בקיאות בפרשה ומפרשי התורה • לזכר מ"ה קדושי מירון

מה עשה היהודי
שראייתו הידרדרה?
סיפורו של שבת

למה הקב"ה
אוהב את עמ"י?
רצון השם

על מה נזעק
ה'אור החיים'?
מתחילים משמורת

זכירה דווקא
מתוך השפע
בעין הפרשה

"התפללתי שלא תצא מפי הבטחה של שקר"

שבועות הגיעו כל בני המשפחה בשלמות הגוף והנפש אל אדמת אמריקה, והתחברו עם אביהם יחדיו לשמחתם הגדולה. התברר שהם ניסו כל העת להבריח את הגבול כדי לצאת לארצות הברית, והתחבאו במקומות שונים, אך בהיות בריחה שכזו כרוכה בסכנות גדולות, לא עלה הדבר בידם. ברם, תיכף אחר הבטחת הצדיק, נפתחה בפניהם פתאום דרך פלאית לצאת מפולין, באמצעות מכר אחד שהצליח להנפיק עבורם אישורי יציאה פיקטיביים בשמות נכריים, והיה זה נס גדול!

לאחר מכן נשאל הצדיק: מנין היה לו העוז לקום ולהבטיח בפה מלא, בדבר כזה שהיה כמעט ברור.

אמר הרבי בענותונו המפורסמת: "האמת שאינני בעל מופת כלל, לא מיניה ולא מקצתיה... אלא שכשראיתי עומק צערו הגדול של אותו יהודי, לא יכולתי בשום אופן לעמוד מנגד ולא לעשות כלום. ככל שניסיתי להרגיעו מבכיו, לחזקו ולעודדו לא הצלחתי כלום, עד שהוכרחתי לתת לו 'הבטחה' בדבר, רק כדי להרגיעו ולהחיות את נפשו!

ומני אז שנתתי הבטחתי בדבר, עמדת כל העת בתפילות לשמים, שלא תהא חלילה הבטחה של שקר... וברוך שומע תפילת עמו ישראל שנענה לבקשתי, ונתקיימה ההבטחה במלואה!" (מפי הגר"ג ריבנוביץ שליט"א)

הרבי הקדוש נצטער עד מאד בצערו הגדול. בידועו ובהכירו את חומר הגזירה הקשה שבהשתלטות הגרמנים על פולין, היה נסער מאוד. הוא אמר שהוא מוכן לעשות הכל למען הצלתם, אך האיש עמד ובכה במר ליבו, שלא נראה לו שניתן לעשות משהו כאן באמריקה... כך עמד שעה ארוכה ומירר בבכי, כשכולו מזועזע ומתיירא מחמת השמועות הקשות שהחלו לזלוג על אודות המתרחש על אדמת פולין.

הרבי, שלא יכול היה לסבול את צערו הנורא של היהודי שלפניו, דיבר על ליבו ועודדו להתחזק בביטחון איתן בהשם יתברך, שיחוס וירחם על בני משפחתו, אך ללא הועיל. האיש לא נרגע כלל, והמשיך בבכיותו ובדאגותיו.

כראות הרבי את המצב, הביט שוב היטב בקוויטל שלפניו, בו הזכרו כל שמות בני המשפחה. לפתע קם נרגש מכיסאו ופנה אל האיש בקול גדול, ואמר: "מבטיחך אני, שבעוד שבועות מספר יגיעו הנה כל בני משפחתך חיים ובריאים וקיימים!"

כשמוע האיש את ההבטחה המפורשת יוצאת מפי קדשו, תיכף ננסכה בו רוח חיים. הוא נתמלא שמחה וגיל, ויצא מחוזק ומעודד, בטוח בכוחו של צדיק.

ואכן, צדיק גוזר והקב"ה מקיים! לאחר מספר

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחט"א

ואהבך יברכך והרבה
(דברים ז', י"ג)

בעיר ניו יורק
שבארצות הברית
התגורר אחד מגדולי
הצדיקים שבדור

הקודם, הלא הוא כ"ק האדמו"ר מקופישיניץ זצוק"ל, המפורסם במידת אהבת ישראל שבערה בליבו. הוא היה פועל גדולות ונצורות עבור כל איש מישראל, אף כשלא הכירו כלל.

בשנות הזעם של מלחמת העולם השנייה, הגיע לפניו יהודי פולני ירא שמים, חסיד גור, שהצליח לברוח מפולניה לאמריקה בטרם פרוץ המלחמה, כשכבודונו להביא אחריו את אשתו ובניו. אך תיכף כשפרצה המלחמה נתקעה כל משפחתו 'שם' - בגיא צלמוות שבפולין, כאשר אין יוצא ואין בא. זמן רב לא קיבל מהם שום סימן ואות חיים ולא ידע מה עלה שם בגורלם. הוא בכה מאוד בפני הרבי, שהוא מתיירא וחושש לחייהם, ושאל ממנו עצה, כדת מה לעשות כדי להצילם.

בעין הפרשה

מנט והגות לפרשת שבוע

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחנן שליט"א
ראש כולל 'קדושי מירון'

לזכור את הקב"ה מתוך השפע

כמו לאורך רוב חומש דברים, גם בפרשתנו, פרשת עקב, ממשיך משה רבנו בתוכחה לבני ישראל, ערב כניסתם לארץ המובטחת.

חלק עיקרי בפרשה זו הוא "זכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל..." דהיינו,

ועוד, כי מגלגלין חובה ליום חייב.

אך משה רבנו מחזקם לבל יפלו ברוחם, כי הרי לא זו הבורא יתברך מחבבם והנה עומדים הם ערב הכניסה לארץ ישראל, לאחר שהוריש מפניהם את סיחון ועוג ואת ארצם. וזאת למודעי: כי סיחון ועוג, לא היו רק מלכים אדירים ועוצמתיים. בספרים מבואר, כי הם מסמלים את ניסיונות הקדושה הנמשכים מהם לדורות, ועל כן מיד אומר משה ליהושע: "עיניך הרואות את כל אשר עשה ה' אלוקיכם לשני המלכים האלה כן יעשה השם לכל הממלכות..." הרי אומר, ההגעה לארץ ישראל היא בכוחות ההכנעה של הקליפות וההתנגדות לקדושה וממילא הארת הדעת שעליה עמל משה רבנו לאורך חומש דברים - מתגלה גם בפסוקים אלה.

דברי חיזוק נוספים טמונים גם בראש הפרשה. <<< המשך בעמוד הבא

להתחזק גם אחר הכניסה לארץ ישראל כי הכל מאיתו יתברך ולא לתת לשגרה להוביל אותנו לתחושה של "ואמרת בלבבך כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה".

לאזרה זה של משה רבנו זכו בני ישראל לאחר שבראש הפרשה תיאר בפניהם את השפע הצפון להם, "כי ה' אלוקיך מביאך אל ארץ טובה... ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית שמן ודבש", וכל זאת מגיע כחיזוק ונוחם אחרי שכדברי המשנה במסכת תענית, "בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ וחרב הבית בראשונה ובשניה ונלכדה ביתר ונחרשה העיר", ועל כך דרשו חז"ל (תענית כ"ט): "ויבכו העם בלילה ההוא", אמר הקב"ה: "אתם בכיתם בכיה של חיים ואני קובע לכם בכיה לדורות", וצרות רבות עוד נגזרו לדורות באותו היום, כמו גירוש ספרד

מתחילים משמורת

עצות והיגיים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

הרב יחושע כהן

מצוות שהאדם דש בעקביו

כל דרדק מכיר ויודע לצטט עלפה את דברי רש"י על הפסוק הראשון בפרשתנו: "וְהָיָה עִקְבֵי תְשַׁמְעוּן אֶת הַמְשֻׁפְטִים הָאֵלֶּה" - "אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמרו - ה' ישמור לך הבטחתו".

מסוג הדיבורים היותר מפורסמים של רש"י.

כל דרשן אשר מבקש לעורר את קהל צאן מרעיתו, מזכיר זאת. כל מגיד מישרים מציון ומצביע גם על דברי רבותינו בגמ' (ברכות ו:): שנאמרו ברוח זו, על הפסוק (תהלים יב, ט), "כָּרַם זֶלַת לְבָנֵי אֲדָם" - אֵלֹו דְּבָרִים הַעֲוֹמְדִים בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי אֲדָם מְזַלְזְלִין בָּהֶם.

אם ננסה להתקדם מפה, ונבקש דוגמא למצוה שיכולה להכנס להגדרה הזו, נדמה כי מצות 'שנים מקרא ואחד תרגום', תופיע בראש הרשימה.

אם נבקש לעשות סקר, ונשאל עוברי אורח, כמו גם את יושבי בית המדרש, אם יש להציע מצוה שעונה לתיאור הזה, ועומדת בקריטריון של דברים שאדם דש בעקביו, נדמה כי מצות 'שנים מקרא ואחד תרגום', תזכה ברוב מוחץ, ותקטוף בקלות את אחד המקומות הראשונים.

לא נרצה לגלות סודות כמוסים, וכמובן גם לא לדבר לעז חלילה על עמך בית ישראל, או על אודות מצוה כזו או אחרת, אבל כן נרצה לדון לכף זכות, שמה סבורים הם בטעות כי מדובר בעוד איזו חומרא או הנהגה טובה, ומסיבות כאלו ואחרות רבים דוחקים ודשים אותה בעקביהם, לדאבון הלב, ואינם זוכרים כי מדובר בחובה גמורה מדינא דגמרא, אשר היא

בעין הפרשה

<<< המשך מעמוד קודם

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה", כלומר, גם כשתהיו בדרגה נמוכה בבחינת "עקב" - הן בתחית המעשים של האדם הפרטי והן בתחית הדורות, עקבתא דמשיחא - תזכו להיחלץ מכל מיצר באמצעות "והיה עקב", וכבר דרשו חז"ל אין והיה - אלא לשון שמחה, וממילא,

היא השלב הבסיסי והיסוד הראשוני של לימוד התורה.

...

ערב פרשת עקב, בה פותחת ומזהירה אותנו התורה לשמור ולדקדק גם במצוות שאדם דש בעקביו, אך טבעי ומתבקש להתחזק בקיום מצוה יקרה זו, אשר מיוסדת על אדני פז, תקנה וחובה גמורה מדברי רבותינו (ויש אומרים מתקנת משה רבנו עצמו).

מצוה אשר עומדת ברומו של עולם, אך למרבה הכאב, נרמסת בשולי דרכים.

אין עיתוי יותר נכון ומתאים, מהשבועות הללו, בהם אנחנו יוראים את פרשיות קריאת שמע - "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְכֶם וְדַבַּרְתֶּם בָּם" (ו, ח); "וְלַמְדַתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם" (יא, ט) - מאשר להזכיר כי מצות 'שנים מקרא' זהו הצעד הראשון והבסיסי של קיום מצוות אלו.

וכבר ידוע שמתיקות הלימוד והבנתו, בכל חלקי התורה, תלויה הרבה בלימוד 'שנים מקרא' והכרת פסוקי התורה על בוריים ומכונם.

בהקשר זה, מוכרחים אנו לצטט מספר שורות נוקבות מדברי רבנו האור החיים הקדוש בפרשתנו (ח, א), על המנהג המשובש של ברירת מצוות, והתחמקות מהקלות, מתוך מחשבה מוטעית כביכול מצוה מכבה עבירה. וזה לשון קדשו (כדאי לעיין הדברים במלואם):

"ומה מאוד פֶּשֶׁה נגע זה, ובפרט בלב ההולכים בתורת ה', להבזות המצוות הקלות, בראותם שהם לומדי תורה ומקיימים רוב המצוות וכו', וזה הוא הסובב (הגורם) - ייסורי האנשים, וימעט

כבודם, וירבה יגונותם, וישפל אדם, וישה איש (ע"פ ישעיה ב, ט).

"ואשר לזה בא נביא ה' בתוכחותיו ואמר "כל המצוה" ייחס לכללות התורה למצוה אחת, וצוה על כולה לבל יטעה בשגיון הנזכר". עד כאן אמרי קדוש.

...

הנה כי כן, כשהתורה עוצרת הכל וקוראת לנו לשים לב על "כל המצוות", גם על אלו שהאדם דש בעקביו, כשהתורה מלמדת אותנו שהדברים הקטנים - הם המה הדברים הגדולים. אין הזדמנות טובה מזו כדי לדעת להודיע ולהיוודע, בחשיבות מצות 'שנים מקרא' ואין יותר יאה והגון, מאשר להבין את המסר ולקבל על עצמנו להתחזק ביתר שאת בקיום המצוה החשובה.

ואכן ב"ה אכשור דרא, ומידי שבוע רבים מעמך בית ישראל מצטרפים ומתעוררים, מקבלים על עצמם חיזוק בקיום מצוה זו, בשמחה ובחביבות. כפי שאנו נוכחים לראות גם בזכות המתקשרים הרבים לקו 'מה אהבתי' - שמתווספים מידי שבוע - ומאשרים שקראו שנים מקרא (כמובן שה'מתן שכרה בצידה' זהו רק בנוס מהעד לעידוד ההתמדה, אבל השכר האמיתי שמור בגנוי מרומים, לנצח לעולמים).

...

נקבל על עצמנו עוד השבת, להתחזק בלימוד התורה ובקיום מצוותיה גם כאלו ש'האדם דש בעקביו'. נתחזק בלימוד 'שנים מקרא' ביתר זהירות ושמחה, ובה יחשב לנו - עוד באותו רגע שנשים זאת על ליבנו - כאילו עשינו אותם כולם.

כוללת ברכה זו גם שמירה מיוחדת לכל יחיד - על החסד, "ושמר ה' אלוקיך לך... את החסד", כלומר, שלא יזיק לאדם חלילה ריבוי החסד ושפע הממון ולא יסיטנו מעמלו בעבודת השם, כמו שכתוב "וכסף וזהב ירבה לך ורם לבבך ושכחת..."

אבל אם זוכה לשמוע את משפטי התורה הרמוזים ב'עקב' - זהו ממונו של אדם המעמידו על רגליו - אזי "ושמר... את החסד" שיהיה החסד שמור לטובתו.

גם כאן רומז משה רבנו ע"ה, כי על ידי השמחה, יזכו לשמירה, "ושמר ה' אלוקיך לך את הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם".

בכך תתורץ קושיה נוספת, מדוע החל הכתוב לומר "וְהָיָה עִקְבֵי תְשַׁמְעוּן אֶת הַמְשֻׁפְטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרַתֶּם וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם", בלשון רבים, וסיים בלשון יחיד, ושמר... לך, ואהבך וברכך והרבך" וכן הלאה. אלא שאכן, אין "המשכת הדעת" יורדת אל פחות מעשרה מישראל, אולם לאחר מכן, הברכה יורדת לכל יחיד בפני עצמו. ועל כן,

נועם הנשמות

שביבים וגוונים מחייה של מ"ה קדושי מירון תשפ"א הבה"ח אלקנה שילה ז"ל

אוהב את הבריות ומקרן לתורה

כשנולד אלקנה שילה, קראו לו הוריו בשם שיבטא את היותו קניינו של הקב"ה. ואכן, הוא גדל להיות ירא שמים מרבים ודבק במצוות בכל כ"ח שנותיו. "מאז לידתו", סיפרה אימו, היה עם כיפה על ראשו, ובגיל שנה וחצי, התעורר בלילה משנתו וצעק בצורה לא אופיינית לגילו כשהיא נפלה לו... חצי שנה אחר כך הוא כבר ביקש כיפה גדולה יותר 'כמו של רבנים' כלשונו, שכיסתה את כל ראשו".

הבחור אלקנה נפטר בלא זכזה להקים בית בישראל, אך כבר בהיותו בכיתה ח' סייע לחבריו וקידם אותם כדי שיתקבלו לישיבות טובות, והרי שנינו "המלמד את בן חברו תורה, כאילו ילדו". ואכן, חבריו זכרו להגיע לישיבות טובות בזכותו, הקימו בעקבות זאת בתים של תורה.

גם בישיבה גדולה היה שם לב לצעירים ממנו. אחד מחבריו סיפר כי נותר באהלה של תורה, דווקא בגלל תשומת ליבו. "חשבתי לעזוב את הישיבה, אך אלקנה הבחין והחל להרעיף עליי תשומת לב, סידר לי את הבגדים בארון, נתן לי תחושת שייכות וכך נשארתי".

הוא הצטיין מאוד בשמחת חתן וכלה, וכן הידר תמיד לסייע לכל מי שפגש, ועל הכל היה מגיב, אם מישוהו היה שאל אותו על מאמציו הרבים: "מה איכפת לך, עוד מצווה, עוד מצווה..."

על עצמו הקפיד מאוד, והחמיר שלא לאכול מאכלים

מסוימים שחשש לגבי כשרותם. אימו סיפרה כי ערב שבת אחד ראה אותו ראש הישיבה מגיע עם סיר חמין, והתעניין מדוע הוא מביא איתו אוכל מהבית. אלקנה הסביר לו, שהוא לא יכול לאכול במקום בו לא ידוע לו מי בורר את המאכלים. באותו רגע אמר לו ראש הישיבה, שמאותו יום והלאה הוא יהיה האחראי על המטבח. "אלקנה הגיע הביתה נלהב כולו, וסיפר לי שהוא זקוק למקדחה, כדי לקדוח חור קטן בסכ"ם החלבי לצורך סימונו. הוא גם קנה מדבקות בצבעים שונים, כדי לסמן את כל כלי המטבח, והוסיף גם צבע כדי לסמן איתו את הסירים מבחוץ. הוא זה שהיה אחראי על ברירת האורז ושאר מוצרי המזון, ורק אז נחה דעתו והוא היה מסוגל לאכול בנחת בישיבה".

כל חייו התמיד בלימוד התורה, ובשנה האחרונה היה אחראי גם על השכמת הבחורים בבוקר. הוא מילא את תפקידו בחן גדול, וכשהעיר, היה קורא לכל בחור בשם חיבה.

"מיום שנולד, הוא אהב את רבי שמעון עד כלות הנפש. כבר מגיל צעיר ממש, הוא היה נוסע למירון בכל הזדמנות אפשרית. כשבגר, הוא נסע בלי סוף ללמוד בקבר רבי שמעון בליל שישי, ואז הוא היה חוזר הביתה או לישיבה לשבת", סיפרה אימו וציינה כי הוא אף נולד בל"ג בעומר - היום בו עלה ונתעלה, במיטב שנותיו, והוא אך בן כ"ח שנה, להיכלול של רשב"י בישיבה של מעלה.

נל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו

בעל הטורים: "ענוה, למוד מן העקב הזה שהולך אחר הרגל דרך ענוה ולפיכך אינו ניגף כמו אצבעות הרגלים".

אור החיים: "פירוש עקב הוא סוף ותכלית, כדרך שמצינו שישתמשו חז"ל בלשון זה בלשון המשנה (סוטה מט ב) 'בעקבות משיחא...'. כי בגמר זמן ביאתו יקרא עקבות".

...

וְהָיָה אִם שָׁמַעְתֶּם אֶת הַצִּוְיֹת אֲשֶׁר אֲנִי מֵצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר אֵת ה' אֱלֹהֵיכֶם תִּעְבְּדוּ בְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם (א, י)

מדוע כתבה התורה שוב, הרי הזהירה על כך (דברים ו, ח) 'בכל לבבך ובכל נפשך'?

רש"י: בספר דברים כתבה התורה 'בכל לבבך ובכל נפשך' והזהירה את היחיד. כאן הזהירה התורה את הציבור.

רמב"ן: "וביאור הענין, (מבאר את רש"י) כי השם לא יעשה הנסים תמיד, לתת מטר הארץ בכל עת יורה ומלקוש ולהוסיף בדגן ובתירוש וביצהר ולהרבות גם העשב בשדה לבהמה או שיעצור השמים ויבישו, רק על מעשה רוב העם, אבל היחיד הוא בזכותו יחיה והוא בעונו ימות. והנה אמר כי בעשותם כל המצות מאהבה שלימה יעשה עמהם את כל הנסים האלה לטובה, ואמר כי בעבדם ע"ז יעשה עמהם אות לרעה.

ודע כי הנסים לא יעשו לטובה או לרעה רק לצדיקים גמורים או לרשעים גמורים, אבל הבינונים כדרך מנהגו של עולם יעשה בהם טובה או רעה כדרכם וכעלילותם".

התורה שלי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות מתוך ספרי 'תורתך שאלתי' שחיבר הרב חגי ולוסקי

וְהָיָה עִקֵּב תִּשְׁמַעְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר אֲנִי מֵצַוֶּה אֶתְכֶם וְעָשִׂיתֶם אֹתָם וְשָׁמַרְתֶּם אֶת הַבְּרִית וְאֵת הַחֻסֵּד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם (י, י)

מה מובנה של המילה 'עקב'? ומדוע נקטה בה התורה?

אונקלוס: "ויהי חלף דתקבלון", [רמב"ן: כמו 'חלף עבודתכם' (במדבר יח, לא), עשאו לשון סובב].

רש"י: "אם המצות הקלות שאדם דש בעקביו תשמעון".

אבן עזרא: "כמו 'לעולם עקב' (תהילים קיט, קיב) שכר באחרונה".

רמב"ן: "טעם 'עקב', כמו בעבור, וכן 'עקב אשר שמע אברהם בקולי' (בראשית כו, ה)... כל לשון עקיבה גלגול וסובב, 'עקוב הלב' (ירמיה יז, ט), 'ויעקבני זה פעמים' (בראשית כו, לו), ענין גלגולין וסבות. וכן אחורי הרגל שנקרא עקב, 'וידו אוחזת בעקב עשו' (בראשית כה, כו), יקראנו כן בעבור היותו מעוגל, כאשר יקרא הלשון אמצע היד והרגל "כפות" בעבור היותם כמו כפות הזהב".

חזקוני: "והיה עקב תשמעון - בשביל שתשמעון...".

שכר זיכוי הרבים בהפצת העלון תעמוד לזכות התורמים והמסייעים בהפצתו. לתרומות ולהוצאות נא שלחו מייל: kdosheimeron@gmail.com

ישראל הם חלק אלו-ק ממעל ולכן אוהבם הקב"ה

סמני אהבה

רצון השם בעומק הפרשה

"אל תאמר בלבבך... בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ והרשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך: לא בצדקתך ובלישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם פי ברשעת הגוים האלה ה' אלוקיך מורישם מפניך. מהתחלת הדבור נראה שגם 'לא מרשעת הגוים' ולבסוף כתיב 'כי מרשעת הגוים'.

והנה, כי באמת בחר ה' בישראל אף בלי מעשיהם, כמו שכתוב 'הלא אח עשו ליעקב ואהב את יעקב', וגם במצרים היה קטרוג גם על ישראל כדאיתא במדרש: 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', ועם כל זה בחר ה' בישראל כי הם חלק אלוקי ממעל בעומקם

ורק מפני שבלי שום דבר יחפוץ בכם, שאף שאתם עושים מעשים כמוהם, גם כן חפץ בכם ה'... לפי שאתם חלקו, ועל ידי זה, כל מה שאתם עושים יסכים בעיניו

ובשרשם, כמו שכתוב 'כי חלק ה' עמו'. וכמו שמצינו שציוה ה' יתברך לאבד שבעה אומות שנראה כאכזריות ח"ו, ומצינו שהקב"ה שונא את האומות מפני שהם אכזרים, ונראה מזה כי זה הדבר עצמו שבין האומות הוא רע, הוא טוב

לישראל, כי ה' יתברך מעיד על הכל כי ברצונו הוא, וזה פירוש 'כי ברשעת הגוים', מפני זה הדבר עצמו שהם נקראים אצלי רעים ורשעים, בזה עצמו אתם נקראים עושה רצוני.

וראיה מזה 'שלא בצדקתכם ולא ברשעת הגוים ה' מביא אתכם שמה' ורק מפני שבלי שום דבר יחפוץ בכם, שאף שאתם עושים מעשים כמוהם, גם כן חפץ בכם ה'.

וכי ברשעת הגוים הוא לשון 'דהא' והוא נתנית טעם לדבר, לפי שאתם חלקו, ועל ידי זה כל מה שאתם עושים יסכים ויוטב בעיניו.

(מי השילוח)

עיקר התורה בעבור סגולת מידת הענווה

'והיה עקב'. מה כתיב למעלה? לא מרובכם וכו' לא מפני שאתם מקיימים המצוות וכו' אלא בזכות שאתם ממעטין עצמכם וכו'. עד כאן לשון מדרש רבי תנחומא, עיין שם באורך.

ויש לדקדק: אמאי לא דרש זה לעיל בפרשת ואתחנן בפסוק 'לא מרובכם', ואמאי המתין לדורשו בפרשתנו פרשת 'והיה עקב'?

ואפשר דרוצה לדרוש פרשת 'והיה עקב' בזה. ודריש עקב שאתם ממעטין עצמכם כעקב שהוא סוף. וגם כתיב 'עקב ענוה'. וזה שאמר: 'והיה עקב' - בעבור שאתם ענוים דין גרמ"א וסב"ת עשויה [זהו הגורם והסיבה לכך ש]תשמעון את המשפטים האלה, ונתן לכם התורה בעבור הענוה.

(מגן החיד"א)

תפקיד דורות האחרונים לבער יצה"ר וחילותיו

הנה ידוע מדברי חז"ל בכמה מקומות, שמלחמת היצר הרע, בין על הפרט ובין ביחס לכל האומה הישראלית, תתגבר ותתחזק מאוד לפני ביאת הגואל במהרה בימינו אמן, ובכל מיני התחכמות והאמצעים ישתדל היצר הרע להכשיל את ישראל אז לבל יזכו לגאולה.

והטעם, יען כי אחרי הגאולה הובטחנו מאת ה' יתברך ונתתי לכם לב חדש, ורוח חדשה אתן בקרבכם וגו' ואת רוחי אתן בקרבכם, ועשיתי את אשר בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם' (יחזקאל ל"ו, כ"ב-כ"ז), ויצר הרע וכל כוחות הטומאה יחלפו ויאבדו כליל מן הארץ, כמאמר הכתוב: 'את הצפוני ארחיק מעליכם (ויאל ב' כ)', לכן יתאזר היצר הרע בכל כוחו למנוע בעד גאולת ישראל אשר תביא אתה כליון וקץ לכל שלטון הרשע של היצר הרע וכת דיליה, ובכל מיני תחבולות יתאמץ להגדיל עוונם של ישראל למען ירשעו ולא יהיו ראויים לגאולה ולפדות.

ויצר הטוב מצד שני יתאמץ אז בכל כוחו להמריץ את ישראל למצוות ומעשים טובים למען יזכו להיגאל, לכן תהיה אז מלחמה נוראה להתקיים או להדול, בין היצר הרע וכת דיליה מצד אחד ויצר הטוב ומליצי ישראל מצד שני. ולזאת מרמז הכתוב: 'והיה עקב תשמעון', רוצה לומר בעת 'עקבתא דמשיחא', אם 'תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם, ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך ואהבך וברכך והרבך'...

(פרחי אהרן, לרבי אהרן הכהן חתן החפץ חיים)

השמחה והציפייה לעבודת השם מביאים השפע על האדם

וזה שאמר "והיה" אין והיה אלא לשון שמחה, רצונו לומר, שתגיעו לזו הבחינה שתהיה לכם שמחה מזה שתבינו ש"עקב תשמעון את המשפטים האלה" רצונו לומר שעכ"פ בעקב ובסוף כל איש ישראל ישמע בקול ה' לקיים מצותיו וע"י האמונה זו תהיה לכם שמחה ומזה תבואו לבחינת שמירה, שתשמרו ותצפו מתי יגיעו הימים האלה לשמוע בקול ה' וזהו ושמרתם.

ועל ידי זה, "ועשיתם אותם". רצונו לומר, על ידי בחינת שמירה, תזכו לבוא לידי עשייה שתתקנו מיד מעשיכם. ואז מה יעשה הקב"ה? יתנהג עמך כמדתך "ושמר ה' לך", היינו עבורך יעשה ה' גם כן בחינת שמירה וכלי על ידי "הברית והחסד אשר נשבע לאבותיך" והבטיח לך שיעשה זה "באחרית הימים". על ידי זה הש"ת מעורר ההבטחה זו, וישמור ויצפה להביא עליך אשר דיבר לך, ועל ידי התעוררות הנ"ל תבוא לבחינה זו, שיתחיל הקב"ה להשפיע לך בבחינת דבר, מיד מאותן הבטחות הנ"ל. ואז "ואהבך וברכך ויברך פרי בטןך" בכל מיני ברכה ושפע טובה אמן כן יה"ר.

(אוהב ישראל ליקוטים, כי תבוא)

עיקר התענוג הוא המצוה גופא

'והיה עקב תשמעון כו' ושמר ה' לך את הברית ואת החסד' כו'. דהכלל הוא, דבאמת מה שהקדוש ברוך הוא נותן שכר בעד המצוה זה הפחות שבתענוגים, והתענוג העיקר והשכר הוא המצוה גופא, מה שאדם עושה נחת רוח ליוצרו ועושה רצונו ומקיים מצוותו, כמו שאמר התנא (אבות פ"ד, מ"ב): 'שכר מצוה מצוה', דגופא של מצוה הוא התענוג והשכר בעד המצוה, ומה שהקדוש ברוך הוא משלם השכר לעולם הבא, הוא פחות שבתענוגים, אבל עיקר התענוג הוא המצוה גופא, מה שאדם עושה רצון הבורא ומשמח כביכול הבורא כל העולמות.

וזה שכתוב 'והיה עקב', זהו העקב וסוף. הדבר אשר תשמעון ושמר ה' אלקיך לך, מה שישמור לך. את החסד והברית, יטיב לך וישלם לך שכר - הוא הפחות שבתענוגים, אבל עיקר התענוג הוא עשיות רצון בוראו כו'.

(קדושת לוי)

רוצים לקבל את 'מה אהבתי' מידי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- maahvti@gmail.com

לפני שיוצאים

לומדים על שבחה של ארץ ישראל

לפני שיוצאים לטייל ב'בין הזמנים' לומדים על שבחה של ארץ ישראל

"כי ה' אלוהיך מביאה
אל ארץ טובה, ארץ
נחלי מים, עינת ותהמות
יעאים בבקעה ובקרו:
ארץ חטה ושערה,
ועפון ותאנה ועמוץ,
ארץ זית שמן ודבש"

(פרשת עקב. דברים ח, ז-ח)

הצטרפו לרבבות לומדי מסלולי 'מה אהבתי'

עונים על מספר שאלות ידע ובקיאות בפרשה
ונכנסים להגרלות השבועיות על אלפי שקלים

0795-100-200

מה אהבתי

וען נסיון רשור שיש טקס וחדר וזכוכ כזו ידו קדושי סיון

שאלות השבוע

שאלות שבועיות לעידוד ורכישת בקיאות בפרשת השבוע ובמפרשי התורה

||| אור החיים

1. מה רמז באות נו"ן של "תשמעו"ן?
 א. כנגד נ' יום שבהם קיבלו את התורה
 ב. שישגי ויבין חמשים שערי בינה
 ג. שרק אם יצאו מ-נ' שערי טומאה יזכו לתורה
 ד. ונתן מלכיהם בידך
 א. שיבואו מעצמם ויכנעו לישראל
 ב. שימסרו בידי ישראל בעודם בחיים
 ג. שיתנו לכם מתנות
 ד. מדוע כפלה התורה וכתבה "כל המצוה"
 א. כי מצוה גוררת מצוה
 ב. לאפוקי מאותם שמקיימים רוב המצוות, ומזלזלים בחלקן
 ג. לרבות מצוות דרבנן
 ד. מדוע ה' מקפיד על ישראל יותר מהאומות
 א. כי גרים הייתם בארץ מצרים
 ב. כי הם בני אברהם יצחק ויעקב
 ג. כי כאשר יסר איש את בנו, ה' אלוקיך מייסרך
 ד. מדוע לא אמר "בכל מאודכם"
 א. לפי שבציבור לא מצוי שיהא ממונם חביב מנפשם
 ב. כיון שכאן מדבר בעושים מיראה
 ג. שתי התשובות נכונות

||| ספר החינוך

{שאלות ע"פ ספר החינוך בפרשתנו}

// מצוה תל //

1. מדוע הרחיב רבנו הדיבור בהסבר משמעות הברכה?
 א. ללמדנו כח הפה והדיבור
 ב. כי אהבה מקלקלת את השורה
 ג. לרוב חשיבות ורוממות הברכה
 ד. מצוה תלא
 א. מה לומד רבנו וכולל במצות אהבת הגרים?
 ב. לאהוב ולרחם גם על היתומים
 ג. לא לתעב מצרי כי גר היית בארצו
 ד. לרחם על אדם יחיד שנמצא בעיר שאינו עיר מגוריו

מצוה תלב

3. מהי השמירה הגדולה מן החטא?
 א. יראת העונש
 ב. מצות צדקה
 ג. תפלה
 ד. מצוה תלג

4. האם מן התורה יש זמן קבוע לתפלה?
 א. תפלה אחת ביום חובה מדאורייתא
 ב. רק בעת צרה חובה להתפלל ולזעוק
 ג. מחלוקת הרמב"ם והרמב"ן
 ד. מצוה תלד

5. האם גם לנבקות יש מצוה לשמוע בדברי חכמים?
 א. כן
 ב. לא
 ג. רבנו הביא מחלוקת בזה

||| רש"י

1. מה פרוש "הזרוע הנטויה"
 א. מכת דם
 ב. מכת דבר
 ג. מכת בכורות
 ד. בעת ההיא הבדיל ה' את שבט לוי
 א. לאחר פטירת אהרן
 ב. לאחר חטא העגל
 ג. לאחר מחלוקת קרח ועדתו
 ד. "כי תאמר בלבבך"
 א. 'כל' משמש בלשון 'דלמא' - שמא
 ב. 'כל' משמש בלשון 'אם'
 ג. 'כל' משמש בלשון 'הרי'
 ד. ואת כל 'היקום' אשר ברגליהם
 א. מלשון מקנה - צאן ובקר
 ב. מלשון קנין - כל מה שקנו
 ג. זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו
 ד. מה יותר משובח ההר או המישור?
 א. ההר משובח מן המישור
 ב. המישור משובח מן ההר
 ג. רש"י הביא ב' דעות בזה

||| רמב"ן

1. מדוע הזכיר שמלתך לא בלתי מעליך
 א. ללמדם כי בעשיית המצוות יהיה להם מזון וכסות
 ב. לומר שבחם ומעלת ענני הכבוד
 ג. לרמוז ל"ושאלה אשה משכנתה" במצרים
 ד. מדוע הזכיר רק את העונות שעשו אחר מתן תורה?
 א. באומרו "ובחורב הקצפתם", כלל גם מה שהתלוננו קודם מתן תורה
 ב. כי מעת שקיבלו התורה היו יותר חייבים לשמוע בקול ה'
 ג. קים ליה בדרבה מיניה
 ד. מדוע לא הזכיר שהשקה להם את עפר העגל?
 א. כי ה' ציוה אותו שלא יזכיר זאת
 ב. מפני שאבותיהם חטאו ולא הם
 ג. מפני כבודם
 ד. מה פרוש "הוא תְּהַלֵּתֶךָ"?
 א. מכאן רמז לשלש תפלות מן התורה
 ב. שתתן כל תהילתך אליו, ותהלל אותו תמיד
 ג. שתזכור שעבד היית במצרים והניח לך ה'
 ד. ושמרת משמרתו
 א. ליראה אותו שתשמור מחטאו לפניו
 ב. שתשמור מה שה' שומר, שהוא חונן גרים ודלים
 ג. שתי התשובות נכונות

||| מקרא

1. היכן הניח משה את הלוחות?
 א. בארון שעשה בצלאל
 ב. בארון שעשה משה
 ג. בארון שירד מן השמים
 ד. מה משלושת פרשיות ק"ש מוזכרת בפרשתנו?
 א. הראשונה
 ב. השניה
 ג. השלישית
 ד. מה יש במדבר?
 א. חום גדול ונורא
 ב. אילנות רמים וגבוהים
 ג. נחש שרף ועקרב
 ד. בזכות מה הביאנו ה' אל הארץ?
 א. בצדקתך וביושר לבבך
 ב. ברשעת הגוים האלה
 ג. זה וזה גרם - צדקתי ורשעת הגוים
 ד. מי מהבאים לא מוזכר בפרשתנו?
 א. קרח
 ב. דתן ואבירם
 ג. פרעה

||| תרגום אונקלוס

1. וְאַתְּנַפֵּל לְפָנַי ה'
 א. ואתפלל
 ב. ואשתחא
 ג. ואעתיר
 ד. מהי ערלת הלב?
 א. אכזריות
 ב. קשיות עורף
 ג. טיפשות
 ד. כאשר יסר איש את בנו
 א. מכה
 ב. מאלף ומלמד
 ג. משפיל
 ד. נעלים בלשון תרגום, קרויים:
 א. מסאני
 ב. גרמדי
 ג. מנעלי
 ד. ונשל
 א. ויכרית
 ב. ויגרש
 ג. ויהרוג

במדור זה יוצגו מדי שבוע השאלות של 'מה אהבתי' בשעה מסלולים שונים.
 לומדים את הפרשה, מתקשרים לקו מה אהבתי, 0795-100-200
 עונים על 'שאלות השבוע' ונכנסים להגרלות הענק מדי שבוע

מני אז נצל ר' אליעזר יוסף את שליטתו המשלמת במסכתות ביצה וראש השנה, ובכל עת ופנאי היה משננו וחוזר ולומדו, ועד ערב ימיו זכה לסימן למעלה מארבעת אלפים פעם!

סיפור של שבת

סיפורה של מצבה

העולה במעלה הר המנוחות, בחלקה שליד קברו של האדמו"ר מבעלזא זצ"ל שלקברו יעלו השבוע עשרות אלפים, יתקל במצבה שעליה חקיקות המלים הבאות:

פ"ג (פה נטמן) הרה"ח ר' אליעזר יוסף בהרה"ח ר' יצחק הלוי לדרבנא זצ"ל. הרביץ תורה ברבים, למד וחזר בעל פה למעלה מארבעת אלפים פעם מסכתות ביצה וראש השנה.

מה פשרם של המשפטים הללו?

את פרנסתו מצא הרב אליעזר יוסף בחנות לממכר מכשירי כתיבה אשר מקמה בשער יפו. ויהי היום, ולקוח שרכש גליל גיר לבן צחור וחק, בא להחזיר את מקחו, לאחר שלהפתעתו פתח את החבילה העטופה בביתו וגלה, כי הגיר אינו לבן - כי אם אפר, ואינו חלק - אלא מעטר בפרחים ססגוניים עדינים.

הרב אליעזר יוסף הרביב את משקפיו, יצא אל

החצר, בדק את גליל הגיר מול קרני החמה הקרפית והודה בצדקת הלכות. הגיר לא היה לבן. משחזרה תופעה זו ונשנתה, הבין הרב אליעזר יוסף כי ראיתו אינה תקינה.

הש אל הדוקטור כדי שיאבחן את מצב עיניו, וזה קבע בפסקנות פי עליו לעבור ניתוח מספק להצלת ראיתו.

יצא הרב אליעזר יוסף את משכנו של הדוקטור, ונפשו המתה עליו, "איני יודע את נפשי. כיצד אלמד תורה? מלא מכשירי הכתיבה, פרנסה מן השמים. אבל תורה מה תהא עליה?"

כל אותו הלילה לא נתן תנומה לנשמתו המיסרת, ועם בקר סר שינת למשכנו של הדוקטור - ומיד בצאתו ממנו שם פגעמיו לעבר בית המדרש.

ששה חדשים נשב הרב אליעזר יוסף רב שעות היום בבית המדרש, ראשו טמון עמק בגמרא, ופניו קורונות מאשר עלאי, שהלך והתפשט ככל שחלף הזמן. חלפה עברה לה חצי שנה ור' אליעזר יוסף שב לביתו של הדוקטור, מציד בספר תהלים ונפשו רגועה ושלווה.

שבועות מספר היה ר' אליעזר יוסף ספון בביתו, כשעניו חבושות בתחבשת צחורה. הכל סביבו מיחלים ומתפללים להצלחת הניתוח, אך הוא שלו ורגוע ומיו ממלמל ללא הרף.

"תורה מה תהא עליה?" שאלו אחד ממקורביו. כיצד זה אתה כה רגוע, כאשר עדין אינך יודע אם הניתוח הצליח. הרי כה פחדת כי הניתוח לא

יעלה ארוכה למחלתך ושוב לא תוכל להגות בתורה?"

היה הרב אליעזר יוסף, וחשף את סודו: "באותו בקר, כאשר שבתי לבית הרופא, שאלתי אותו לפרק הזמן שנתן לדחות את הניתוח ללא גרימת סכון רפואי, והרופא השיב לי כי במחצית השנה הקרובה לא אסתכן אם אגיע מן הניתוח. בששה חדשים אלו לשבתי בבית המדרש, וחזרתי ושנתי את מסכת ביצה ואת מסכת ראש השנה, עד שהיו מסכתות אלו שגורת על פה על לשוני. ביום ובליל, בשכבי ובקומי, כולל הייתי ללמד כל סגיה מן המסכתות הללו, הן היו מונחות בראשי עמוד אחר עמוד, דף אחר דף.

קעת, אני ממתין ומצפה לתוצאות הניתוח כמוכן, שאני מנחל ל"פוקח עורים" שישבי לי את ראיתי, אך שוב איני חושש ל"תורה מה תהא עליה!"

כעבר מספר שבועות שב הרב אליעזר יוסף למשכנו של הרופא. הלה חתך באחת התחבושות העבות הציץ בסקרנות לאישונו המתרבים של הרב אליעזר יוסף, וקבע "כבודו רואה".

מני אז נצל ר' אליעזר יוסף את שליטתו המשלמת במסכתות ביצה וראש השנה, ובכל עת ופנאי היה משננו וחוזר ולומדו, ועד ערב ימיו זכה לסימן למעלה מארבעת אלפים פעם! (מתוך מאורות הדף היומי)

אלפי מתקשרים לקו 'מה אהבתי'
זונים לרכוש בקיאות בפרשה, ונכנסים להגרות ענק!
התקשרו ותזכו גם אתם: 0795-100-200

תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה

כשברא הקב"ה את הלבוה תמיד הסתכל בה רבי יהודה אמר, כשברא הקדוש ברוך הוא את הלבוה, היה תמיד מסתכל בה, כפתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלקיך בה. השגחתו בה תמיד.

וכתוב אז ראה, שהרי השמש בהשגחתו בה מאירה. ויספרה, מה זה ויספרה? כמו שנגמור (איוב כח) מקום ספיר אבנייה.

יושבת בתיקון יב מחולקת לשבעים על ז עמודים

הכינה, שהיא יושבת בתקון בשנים עשר תחומים מקלקת לשבעים שרים, התקין אותה בשבעה עמודים עליונים להאור ולשבת על שלמות.

וגם חקרה, להשגיח עליה תמיד, פעם אחר פעם, שאין פוסק לעולמים.

ואח"כ הוהיר את האדם

ואחר כך הוהיר את האדם ואמר, ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וסור מרע בינה, שהרי היא מתעטרת על התחנות לירא ולדעת את הקדוש ברוך הוא בגללה.

וסור מרע בינה, ברור מהפסקת שלא לקרב עמו, ואז השגחת [המצאות] הבינה לדעת ולהסתכל בכבוד המלך העליון.

בראשית קצא.

שכל המשתדל בתורה, הקב"ה משתבח בו למעלה ולמטה רבי חזקיה פתח, (איוב כח) כי הוא לקצות הארץ יבית תחת כל השמים יראה. כמה יש להם לבני אדם להסתכל במעשי הקדוש ברוך הוא ולהשתדל בתורה ימים ולילות, שכל מי שמשתדל בתורה, הקדוש ברוך הוא משתבח בו למעלה ומשתבח בו למטה, משום שהתורה היא עץ חיים לכל אותם העוסקים בה לתת להם חיים בעולם הזה ולתת להם חיים בעולם הבא.

משניה על א"י תמיד שהיא נותנת מזון לכל חית השדה

בא ראה, כי הוא לקצות הארץ יבית, לתת להם מזון ולספק אותם מכל מה שהצטרכו, משום שהיא משגיח בה תמיד, שפתוב (דברים יא) תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. משום שארץ זו מה פתוב בה? (משלי לא) ממרחק תביא לחמה. אחר כך היא נותנת מזון וטרף לכל חיות השדה, שפתוב (שם) ונתקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה והק לנצרתיה.

בראשית קו.

מה אהבתי

פנינים מספר
 חזרה הקדוש

מתוך 'אגן הסהר' בעריכת
 הג"ר מיכאל פגל שלי"ס א"

